

6. Біла книга – 2012. Збройні Сили України / авторський колектив МО та ГШ ЗС України. Київ.: Військо України, спец, вип., 2013. 32 с.

7. Біла книга – 2017. Збройні Сили України / авторський колектив МО та ГШ ЗС України. Київ.: Військо України, спец, вип., 2018. 152 с.

8. Про рішення РНБО України: Указ Президента України від 20.05.2016 р. Про Стратегічний оборонний бюлетень України від 06.06.2016 р. №240/2016. URL: <http://rada.kiev.ua>.

9. План дій щодо впровадження оборонної реформи у 2016-2020 рр. (Дорожня карта оборонної реформи): затв. МО України 15.08.2016: вих. № 1773/у/24 від 15.08.2016. Київ.: МОУ, 2016. С. 187.

Гулько Олександр Володимирович

Заступник начальника відділу фінансових ресурсів
Головного управління Державної казначейської служби України
у Вінницькій області
sascha.hulko@gmail.com

Жарук Олег Степанович

Начальник Управління ДКСУ
у Ярмолинецькому районі Хмельницької області
oleg.230880@i.ua

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ КАЗНАЧЕЙСЬКОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ БЮДЖЕТІВ ЗА ДОХОДАМИ

Обсяг державного та місцевих бюджетів, можливості їх наповнення не гарантують своєчасного виконання основних функцій держави. Тому, важлива роль належить системі касового виконання бюджету, яка має забезпечити ефективне управління бюджетними коштами, прозорість фінансових операцій, аналіз та надання інформації про стан бюджету, а також запобігати нецільовому використанню коштів [1]. В Україні до процесу виконання бюджету за доходами задіяні багато учасників бюджетного процесу, яких можна згрупувати в чотири групи, а саме:

– суб'єкти управління бюджетною системою;

- органи оперативного управління бюджетними коштами;
- платники податків, зборів, інших обов'язкових платежів до бюджетів;
- органи грошово-кредитного регулювання.

У складі органів оперативного управління бюджетними коштами досить важлива роль у процесі виконання бюджетів за доходами відводиться Державній казначейській службі України. Ця діяльність передбачає здійснення таких основних напрямів роботи:

- відкриття та забезпечення належного функціонування рахунків для зарахування надходжень до державного бюджету та інших надходжень;
- зарахування податків, зборів, інших обов'язкових платежів на рахунки за надходженнями;
- перерахування податку на додану вартість до бюджету та на поточні рахунки платників податку на додану вартість з рахунків, відкритих у системі електронного адміністрування податку на додану вартість на підставі реєстрів Державної фіскальної служби України;
- перерахування акцизного податку з реалізації пального до бюджету з рахунків, відкритих у системі електронного адміністрування реалізації пального;
- повернення надміру та помилково сплачених до бюджетів платежів;
- проведення бюджетного відшкодування податку на додану вартість;
- здійснення безспірного списання коштів державного бюджету на підставі виконавчих документів;
- перерахування базової дотації відповідним місцевим бюджетам;
- розподіл платежів між загальним та спеціальним фондами державного бюджету, між державним і місцевими бюджетами за нормативами відрахувань, визначеними бюджетним законодавством, перерахування розподілених коштів за належністю;
- ведення бухгалтерського обліку усіх доходів та інших надходжень державного бюджету відповідно до законодавства;
- здійснення у межах повноважень контролю за бюджетними повноваженнями при зарахуванні надходжень бюджету;

– формування звітів та іншої інформації про виконання дохідної частини державного бюджету, надання її органам, які здійснюють контроль за нарахуванням та сплатою платежів до бюджету [2].

Проаналізувавши динаміку зарахування органами казначейства надходжень до державного бюджету за 2003–2018 рр., відзначимо, що окрім 2009 р. та 2013 р., спостерігалася тенденція щорічного зростання доходів Державного бюджету України з 55,08 млрд грн. у 2003 р. до 928,11 млрд грн у 2018 р. (рис.1). Найвищі темпи зростання порівняно з попереднім роком були зафіксовані в 2005 та 2015 рр. (на 49,7%), в 2008 р. (на 39,6%) та в 2011 р. (на 30,7%). У 2018 р. приріст надходжень порівняно із попереднім роком склав 16,97%.

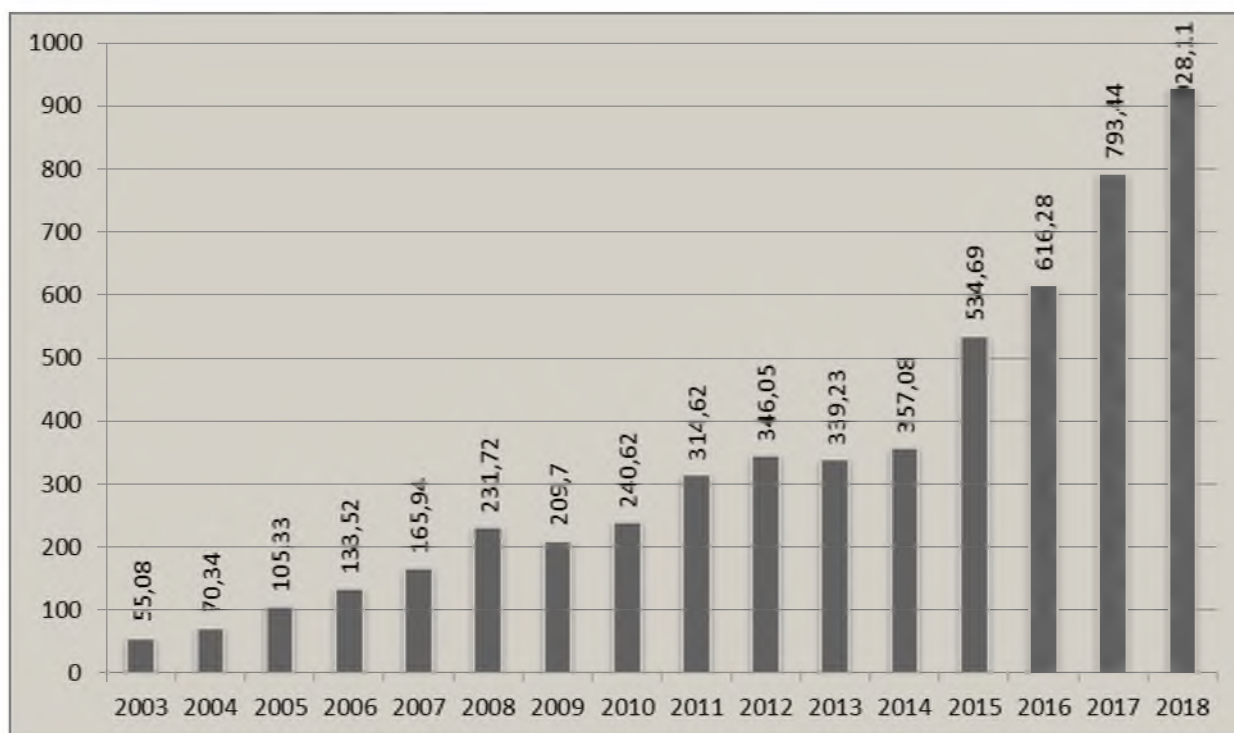

Рис. 2.1. Динаміка доходів Державного бюджету України за 2003–2018 рр., млрд. грн.

*Примітка. Розраховано автором за даними ДКСУ [3].

Якщо проаналізувати джерел формування доходів державного бюджету, то в структурі доходів основна частка припадає на податкові надходження. У 2012–2018 рр. податкові надходження забезпечували в межах 77–82,3% усіх доходів державного бюджету (табл. 1). Найбільша питома вага на податкові надходження впродовж аналізованого періоду припадала у 2016 р. Досить незначні частки у структурі доходів

Державного бюджету України становили доходи від операцій із капіталом та цільові фонди, менше 0,5%. У 2017 р. питома вага податкових надходжень знижується, натомість зростають доходи цільових фондів. У 2017 р. доходи цільових фондів зросли за рахунок надходжень до цільового фонду для забезпечення оборони і безпеки держави. У 2018 р. питома вага податкових надходжень продемонструвала приріст – на 2,3 в. п.

Таблиця 1

Структура доходів Державного бюджету України (без урахування міжбюджетних трансфертів) за 2012–2018 рр., %*

Доходи	Роки						
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Податкові надходження	79,7	77,8	79,0	77,0	82,3	79,6	81,9
Неподаткові надходження	19,8	21,6	19,2	22,6	16,9	16,3	17,9
Доходи від операцій з капіталом	0,4	0,1	0,2	0,0 (0,04)	0,0 (0,04)	0,0 (0,04)	0,0 (0,07)
Цільові фонди	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	3,8	0,02
Інші надходження	0	0,4	1,5	0,3	0,7	0,3	0,1

*Примітка. Розраховано автором за даними ДКСУ [3].

Високі показники питомої ваги у структурі доходів державного бюджету податкових надходжень підтверджують високу залежність надходжень Державного бюджету України від податкової системи, а відповідно і від розвитку економіки та стану виробництва у країні в цілому.

Отже, на основі дослідження переліку повноважень, що реалізують органи Державної казначейської служби України в процесі обслуговування бюджетів за доходи, обсягів платежів, що проходять через систему казначейства, а також тих сум коштів, які акумулюються на Єдиному казначейському рахунку, підсумуємо, що органи Державної казначейської служби України здійснюють важку та відповідальну роботу.

Список використаних джерел:

1. Стоян В., Русін В. Казначейська система виконання бюджету: навч. посіб. Тернопіль : Астон, 2015. 271 с.
2. Положення про Державну казначейську службу України: Постанова Кабінету міністрів України від 15 квітня 2015 р. № 215. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-п>.
3. Звітні дані органів Державної казначейської служби України за 2003–2018 рр. URL: <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/vikonannya-derzhavnogo-byudzhetu>.

Діденко Ірина Миколаївна

Секретар Малинської сільської ради
Березнівського району Рівненської області
didima984@ukr.net

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Системні реформи останніх років, покликані надати більшій самостійності органам місцевого самоврядування, супроводжуються передачею на місцевий рівень додаткових владних повноважень та фінансових ресурсів. Разом з тим, як справедливо застерігають окремі науковці та практики, підсумки децентралізації можуть виявитись слабкими, якщо розширення прав органів місцевої влади, в тому числі у фінансовій площині, не буде підкріплене радикальним підвищенням ефективності управлінської діяльності на місцях. Адже, як стверджує відоме прислів'я, що навіть вдалу ідею можна спотворити недолугим виконанням, так і при непродуманому та безсистемному управлінні фінансовими ресурсами на рівні територіальних громад досягти прогресу у підвищенні якості життя людей не вдасться.

Поняття «управління» є одним із найбільш вживаних в економічній науці, характеризується багатоваріантністю підходів до його трактування. В загальному під управлінням розуміють процес впорядкування взаємозв'язків та взаємодії певної множини елементів або складових частин природи, суспільства чи самої людини [1, с.53]. Зважаючи на це, найбільш загальне визначення управління – це цілеспрямований вплив